

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ МОН УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ

ДРУГОГО МІЖНАРОДНОГО СИМПОЗИУМУ

ОСВІТА І ЗДОРОВ'Я ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ

24-26 квітня 2018 р.

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 2 . ЧАСТИНА 2

Київ – 2018

УДК 378.22.091.214:[61:304.3](072)
ББК 51.204.0РЗ-21

Матеріали другого міжнародного симпозиуму «Освіта і здоров'я підрастаючого покоління»: Зб. наук. праць в 2-х частинах / За ред. Страшка С.В. – Вип. 2. – Ч. 2. – К.: Алатон, 2018. – 149 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Андрущенко Віктор Петрович – ректор Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, академік НАПН України, доктор філософських наук, професор.

Бондар Володимир Іванович – декан факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, академік НАПН України, доктор педагогічних наук, професор.

Вербицький Володимир Валентинович – директор Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді МОН України, доктор педагогічних наук, професор.

Страшко Станіслав Васильович – завідувач кафедри медико-біологічних і валеологічних основ охорони життя та здоров'я факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, кандидат біологічних наук, професор.

ISBN 978-966-2663-60-0

© Редакційна колегія, 2018
© Автори статей, 2018
© Видавництво «Алатон», 2018

УДК 373.3:615.15

Хмельникова Л. І., Більчук В. С., Збаранський П. Ю.
Державний заклад «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»

ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ОСНОВ ЕКОЛОГІЇ НА ПІДСТАВІ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ

Анотація. Впровадження технологій навчання основ здоров'я та екології є актуальним і сприяє підвищенню якості навчального процесу при підготовці майбутніх провізорів. Оновлений підхід у вивченні екологічно обґрунтованих та здоров'язбережувальних компетенцій вимагає наскрізного вивчення цих питань на всіх етапах, включаючи довузівську спеціалізовану освіту і практичне застосування підсумків такого навчання в науково-дослідницькій роботі студентів. Такий підхід можна назвати в певній мірі інноваційним процесом в навчанні. Майбутні фармацевтичні фахівці мають оволодіти базовими знаннями та набути навички збереження здоров'я, сформуванню позицію здорового способу життя, виробити стійкість до професійних чинників впливу на організм. Практичне застосування таких питань в науково-дослідницькій роботі студентів привносить риси інноваційного процесу в вивченні хімічних дисциплін. Отже, першочерговим завданням під час занять має бути створення умов для гармонійного формування як основних предметних компетенцій, так і екологічної і здоров'язберігаючої компетенцій - базових у становленні особистості.

Ключові слова: здоров'язбережувальні технології, екологія, провізор.

Вступ до загальноосвітнього простору зі світовою спільнотою зобов'язує нас вести викладання дисциплін з урахуванням міжнародних декларацій по екології на основі формування здоров'язбережувальних компетенцій.

Мета – висвітлення основних питань здоров'я і екології на основі формування здоров'язбережувальних компетенцій в навчальному процесі при підготовці майбутніх провізорів.

Матеріал і методи. Методи системного аналізу та логічного узагальнення

Одержані результати. У сучасній природно-науковій освіті важливе місце належить питанням антропогенних впливів на природу і живі організми. Ці питання можна позначити як екологічну спрямованість вивчаючих дисциплін. Особлива роль цих питань пояснюється тим, що в даний час рівень впливу людини в деяких областях досягла загрозливих розмірів. Тому, кожній людині необхідно бути екологічно грамотною. Від цього буде залежати рівень її життя, здоров'я, і, врешті-решт збереження людини як виду.

Особливе значення має екологічна грамотність для студентів-провізорів, тому що саме їм прийдеться стикатися зі неблагоприємним впливом екологічних чинників на здоров'я людини.

Екологічна спрямованість навчання необхідна при викладанні кожної дисципліни, що вивчається майбутніми провізорами в перші роки навчання. При вивченні дисциплін на старших курсах студенти стикаються вже з наслідками впливу на організм несприятливих екологічних чинників і знайомляться зі різними способами їх лікування і подолання.

Особливе значення екологічні аспекти мають при вивченні хімічних дисциплін [2, с.312]. Пояснюється це тим, що більшість несприятливих впливів на природу і здоров'я людини забезпечується тими галузями хімічної промисловості, які збагачують атмосферу різними за природою шкідливими викидами і виробляють цілий спектр небезпечних продуктів.

На нашу думку, в вивченні екології на основі формування здоров'язбережувальних компетенцій необхідний оновлений підхід, який вимагає наскрізного вивчення цих питань на всіх етапах, включаючи довузівську спеціалізовану освіту і практичне застосування підсумків такого навчання в науково-дослідницькій роботі студентів та при вивченні фармацевтичних дисциплін на старших курсах. Такий підхід можна назвати в певній мірі інноваційним процесом в навчанні. Враховуючи це, нами був введений такий підхід до вивчення хімічних дисциплін, який передбачає більшу увагу питанням екології та спадкоємності розглядання цих тем по мірі дорослішання студентів.

Екологічні питання починають розглядати вже в курсі хімічних дисциплін в процесі

підготовки в малій медичній академії. У цей період навчання, розглядаючи окремі класи органічних сполук, звертають особливу увагу слухачів на потенційну небезпеку тих класів молекул, які мають цю небезпеку самі, або слугують джерелом отримання шкідливих продуктів. Прикладами може слугувати клас алканів, так як їх спалювання загрожує виділенням великої кількості вуглекислого газу, що підсилює парниковий ефект і, можливо, є однією з причин зміни клімату на Землі.

У наведених прикладах студентам пропонуємо самим знайти альтернативу найбільш небезпечним використаним сполукам (наприклад, в якості упаковки застосовувати папір).

Наступним етапом більш детального розуміння екологічного аспекту навчання на основі формування здоров'язбережувальних компетенцій [1,с.5] є розгляд окремих питань у курсі біологічної хімії вже студентами другого курсу. У цей період студенти вивчають ті системи організму, які є найбільш схильними до дії екологічно небезпечних сполук. В першу чергу це спадковий апарат клітини, але одночасно, звертаємо особливу увагу студентів на наявність в організмі систем, що захищають клітку від пошкоджень. При цьому підкреслюємо, що деякі системи захисту, вироблені в процесі еволюції, зіткнувшись зі новими сполуками, дають початок значно більш токсичним і небезпечним речовинам, ніж вихідні. Таким чином, системи захисту організму самі починають губити клітину.

Третій етап поточного отримання екологічно обґрунтованих знань полягає в науково - дослідницькій роботі деяких студентів у рамках науково-дослідницької роботи (НДР). На цьому етапі студенти можуть проводити модельні дослідження по вивченню впливу різних факторів на навколишнє середовище.

Висновки. Впровадження технологій навчання основ здоров'я та екології на основі формування здоров'язбережувальних компетенцій є актуальним і сприяє підвищенню якості навчального процесу при підготовці майбутніх провізорів. Оновлений підхід у вивченні екологічно обґрунтованих компетенцій вимагає наскрізного вивчення цих питань на всіх етапах, включаючи довузівську спеціалізовану освіту і практичне застосування підсумків такого навчання в науково-дослідницькій роботі студентів. Практичне застосування таких питань в науково-дослідницькій роботі студентів привносить риси інноваційного процесу в вивченні хімічних дисциплін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ващенко О. Готовність вчителя до використання здоров'язберігаючих технологій у навчально-виховному процесі/О. Ващенко, С. Свириденко //Здоров'я та фізична культура. - 2006. - №8. - С. 1- 6.
2. Duca Gh. Dicționar poliglot de chimie ecologică./Gh. Duca //Chisinau: Inst. de Studii Enciclopedice.- 2012. - 680 p. - ISBN 978-9975-4307-1-5.

Khmelnikova L. I., Bilchuk V. S., Zbaransky P. Y.

State institution «Dnipropetrovsk Medical Academy of the Ministry of Health of Ukraine»

TECHNOLOGIES OF EDUCATION BASIS OF ECOLOGY ON THE GROUNDS OF FORMING HEALTH AND SAFETY COMPETENCES

ABSTRACT. *The introduction of technologies for the training of health and environmental foundations is relevant and contributes to improving the quality of the learning process in the preparation of future pharmacists. An updated approach to the study of environmentally sound and health-saving competences requires an in-depth study of these issues at all stages, including pre-university specialized education and the practical application of the results of such training in the research work of students. This approach can be called to some extent the innovation process in learning. Future pharmaceutical professionals must master basic knowledge and skills in preserving health, to form a healthy lifestyle, and to develop a resilience to professional factors of influence on the body. The practical application of such questions in the research work of students brings the features of the innovation process in the study of chemical disciplines. Consequently, the priority task during the classes should be the creation of conditions for the harmonious formation of both the main subject competences, as well as environmental and healthcare-based competencies-bases in the formation of the individual*

Key words: *health-saving technologies, ecology, pharmacist.*